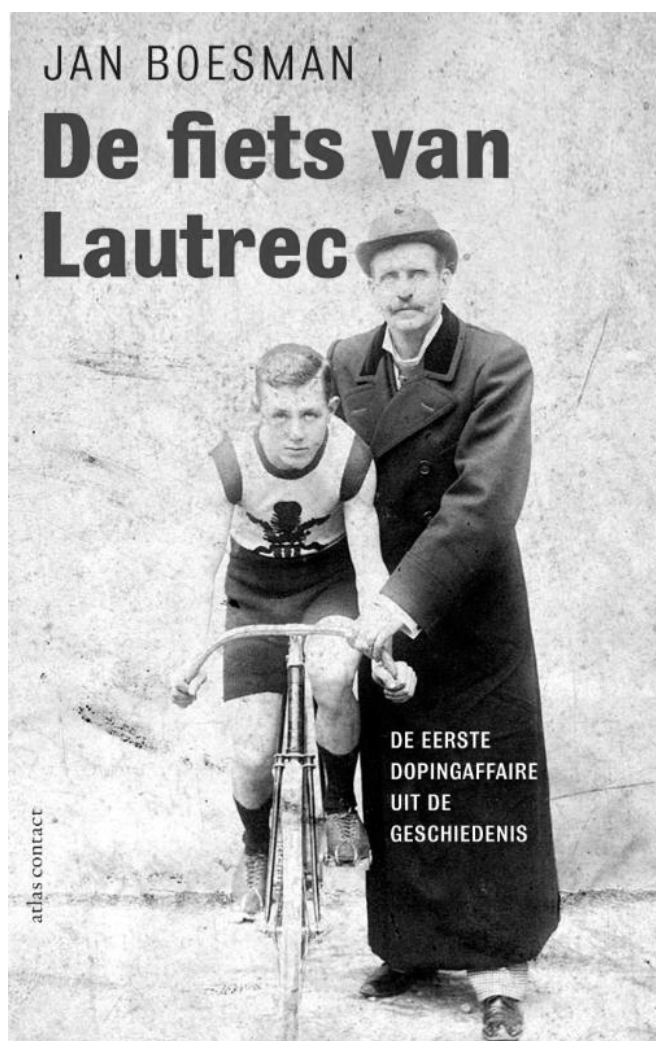

HET BESTE SPORTBOEK

Jan Boesman heeft voor zijn boek *De Fiets van Lautrec* de Nico Scheepmaker Beker gewonnen, de vakprijs voor het beste sportboek van 2013. Boesman is daarmee de eerste Vlaamse winnaar van deze prijs, die dit jaar voor de tiende keer is uitgereikt. De jury bestond uit: Ad Melkert, Arthur van den Boogaard, Wilfred van Buuren en Renate Verhoofstad. Hier het oordeel van de vakjury over de vijf genomineerde titels.

De fiets van Lautrec van Jan Boesman

Jan Boesman, *De Fiets van Lautrec* (winnaar)

Gefascineerd door een afgekeurd zwart-wit wieleraffiche van de Franse kunstenaar Henri de Toulouse-Lautrec besloot de Vlaamse schrijver Jan Boesman op zoek te gaan naar de achtergrond van deze reclameposter. Het gevolg was *De fiets van Lautrec*, een relaas over de personages op het affiche, over het baanwielrennen in Parijs aan het einde van de negentiende eeuw en over de Engelse wondertrainer Chopsy Warburton, beroemd vanwege zijn flesjes met mysterieuze inhoud.

“Boesman zet op overtuigende wijze een tijdsbeeld neer.”

Boesman deed voor het boek een indrukwekkende hoeveelheid onderzoek: las alle mogelijke Franse en Engelse kranten en tijdschriften uit het *fin de siècle* en een kleine boekenkast vol boeken over doping, fietstechniek en literatuur. Maar het is vooral de manier waarop hij al het onderzoek tot één lang verhaal componeert dat indruk maakt. De stijl van schrijven is groots: wervelende zinnen die de inhoud versterken. De reconstructie van de wielerskoers Bordeaux-Parijs, de editie 1896, leest alsof deze

vorige jaar plaatsvond. Verder zet Boesman op overtuigende wijze een tijdsbeeld neer.

Hoewel geen van de juryleden die tijd meemaakte, zorgde *De fiets van Lautrec* ervoor dat er vurig werd terugverlangd naar de Belle Époque. Een tijd waarin overigens, zoals Boesman overtuigd aantoont, ook de kiem werd gelegd voor de opvattingen in de huidige dopingdiscussie. In *De fiets van Lautrec* wordt met beeldende taal een oude geschiedenis weer tot leven gewekt.

John de Wolf & Jeroen Siebelink, *De Wolf, John* (tweede plaats)

Hoofdpersoon John de Wolf en zijn toekomstige biograaf Jeroen Siebelink leerden elkaar kennen tijdens een eerder boek. Het klikte tussen beide mannen en ruim een jaar later was er een kloekke geautoriseerde biografie getiteld *De Wolf, John*.

Het boek leest als een schelmenroman, zonder ook maar een moment de kracht van het waargebeurde verhaal te verliezen. Dat laatste is te danken aan de openheid van de voetballer, maar nog veel meer aan de formidabele pen van Siebelink. De keuze om de gedachten en uitspraken van De Wolf en alle andere geïnterviewden in korte hoofdstukken op te schrijven is een prachtige vondst - net als het gebruik van de ik-vorm. Het maakt de lezer deelgenoot van het levensverhaal van de voetballer.

Verder slaagt de auteur hierdoor om de tijd waarin De Wolf opgroeide als kind en als speler - de jaren tachtig en negentig van de vorige eeuw - te vatten in de verhalen.

“Ook de andere personages komen dankzij zijn empathische stijl van schrijven tot leven.”

Ook de andere personages - Siebelink interviewde vrijwel alle relevante personen uit het leven van De Wolf - komen dankzij zijn empathische stijl van schrijven tot leven. Lastige zaken en dieptepunten worden daarbij niet vermeden, waarmee het belang van de openheid van een betreffende sporter in een biografie nog maar eens wordt

Jan van den Berghe, *De artistieke uppercut* (derde plaats)

Van alle sporten heeft de bokssport de meest verhalende

kwaliteiten. Het vuistgevecht van man tot man, of vrouw tot vrouw, fascineert schrijvers al eeuwenlang.

Dit cliché wordt vaak gebezigd, maar de Vlaamse schrijver Jan van den Berghe toont met *De artistieke uppercut* aan hoe de afgelopen eeuwen die verbinding dan precies zat. Zodoende maakt hij met zijn boek van het uitgekauwde cliché weer een vitaal statement: boksen en verhalen zijn voor elkaar gemaakt.

“Dit cliché wordt vaak gebezigd, maar Jan van den Berghe toont met *De Artistieke Uppercut* aan hoe die verbinding dan precies zat.”

Ruim vijfhonderd pagina's laat Van den Berghe de sprekende voorbeelden over elkaar heen buitelen. Kennis van zaken en een grote eruditie gaan hand in hand. Hij beperkt zijn blik niet tot schrijvers, maar vertelt uitgebreid over filmmakers en beeldend kunstenaars die geïnspireerd raakten door de bokssport: actief als bokser, of passief doordat ze de sport in hun werk gebruikten. Zodoende voert hij met zijn lenige geest de lezer langs ondermeer Homerus, Sherlock Holmes, Marcel Duchamp, Paul Morand, Hugo Claus, Norman Mailer en Jan van Mersbergen. En ondertussen schrijft hij ook nog een alternatieve geschiedenis van de bokssport zelf.

De artistieke uppercut is een ongelofelijk uitgebreid naslagwerk zonder weerga. De jury erkent het als een belangrijk boek, dat op overtuigende wijze inzicht geeft in de zoektocht die Van den Berghe aankondigt in zijn ondertitel: *Hoe kunst & boksen elkaar vonden*. Er blijkt in deze saga van verhalen uit de boksring niet zozeer sprake geweest van het elkaar vinden. De kunst en het boksen zijn al sinds de oudheid de beste kameraden.

Martin Bons, *De kunst van het dalen*

Al meer dan een eeuw richten schrijvers hun blik op de wielersport. Boekenkasten vol zijn er gevuld met hun verhalen. Favoriet bij velen waren de bergen. Daar, tijdens de beklimming, toonde de wielrenner zijn ware klasse.

Met *De kunst van het dalen* legt journalist Martin Bons een tot nu toe vrijwel vergeten onderdeel van het wielrennen bloot: de afdaling. Puttend uit anekdotes uit de wielergeschiedenis - sporadisch werd door eerdere wielerschrij-

vers wel eens geschreven over het dalen – en uit interviews met erkende dalers toont Bons aan hoe juist ‘uitmuntend dalen’ beslissend is geweest in de wielergeschiedenis.

Een sprekend voorbeeld is de overwinning van Peter Winnen op Alpe D’Huez in de Tour van 1983. Natuurlijk was het knap klimwerk van de Nederlander op de laatste berg. Maar zonder even zo knap daalwerk op de berg daarvoor – Col de la Croix-de-Fer – had Winnen nooit gewonnen.

“Met *De Kunst van het Dalen* legt journalist Martin Bons een tot nu toe vrijwel vergeten onderdeel van het wielrennen bloot: de afdaling.”

Uit de in het boek verweven persoonlijke ervaringen blijkt Bons meer een denker dan een daler. En dat is maar goed ook. Want de wielersport had een groot denker nodig om de blik voor eens en altijd óók te richten op de afdaling.

Na het lezen van het boek van Bons rest de fietsvolger enkel nog grote verbazing. Zoals bij voetbal er nog steeds ploegen zijn die niet trainen op strafschoppen, zo zijn er onnoemelijk veel renners en wielerploegen die niet specifiek oefenen met dalen. In *De kunst van het dalen* laat Bons, met de geschiedenis als zijn getuige, overduidelijk zien hoe kortzichtig dit is. Ooit zullen ploegleiders van grote teams de schrijver met het revolutionaire inzicht danken voor zijn pionierswerk.

Steven Derix & Dolf de Groot, *Bloedbroeders*

Gedegen journalistiek onderzoek wil nog wel eens een goed verhaal in de weg zitten. In het geval van Steven Derix en Dolf de Groot is dat niet het geval. In *Bloedbroeders* laten de twee journalisten van *NRC Handelsblad* in een goedlopend verhaal zien van wat zich afspeelde achter de façade die de Rabobankploeg jarenlang ophield.

Niet alleen buitenlanders bleken doping te gebruiken, maar ook Nederlandse wielrenners bij de Rabo-ploeg kozen vanaf eind jaren negentig voor het gebruik van (bloed)doping. Het beeld van de gezonde Hollandse jon-

gens die enkel op een bruine boterham fietsen bleek niet te kloppen.

Los van verschillende onthullingen overtuigt vooral de compleetheid van het boek. Derix & De Groot hanteren een zakelijke stijl die past bij het onderwerp, maar heb-

“Niet alleen buitenlanders bleken doping te gebruiken, maar ook Nederlandse wielrenners.”

ben het geheel zo gecomponeerd dat het leest als een thriller. Misschien wel het grootste compliment kregen de journalisten van de advocaat van oud-wielrenner Michael Boogerd: er werd allereerst bedreigd met een rechtszaak om vervolgens dit dreigement niet waar te maken. *Bloedbroeders* is een gedetailleerd verslag van het jarenlange dopinggebruik bij de Rabobankploeg geschreven in een toegankelijke stijl.